

НОВИ САД ОЛИМПИЈСКИ ГРАД - 2032. ГОДИНЕ**NOVI SAD - OLYMPIC CITY 2032.**

Милица Гордић, Факултет техничких наука, Нови Сад

Област – АРХИТЕКТУРА

Кратак садржај – Пројекат „Нови Сад - олимпијски град 2032. године” заснива се на истраживању и упознавању са историјом, основним подацима и организовањем летњих Олимпијских игара. Задатак истраживања био је да пружи увид у стратегије организовања претходних Олимпијских игара, и да се користећи анализе, добије јасна слика предности и мана такве организације. Крајњи циљ био је утврђивање стратегије која ће омогућити постојање свих садржаја неопходних за одржавање игара, али не водећи се само питањем шта је све потребно за организацију оваквог догађаја већ и питањем које се тиче будућности града након завршетка игара - шта је потребно Новом Саду и његовим становницима.

Кључне речи: Олимпијске игре, Нови Сад, утврђивање стратегије

Abstract – The project "Novi Sad - Olympic City 2032" is based on research and meeting the history, basic data and the organization of the Summer Olympics. The assignment of the research was to provide an insight into the strategies of organizing the previous Olympic Games, and, using analysis, getting a clear picture of the advantages and disadvantages of such an organization. The ultimate goal was to determine a strategy that would allow existence of all the contents necessary for the maintenance of games. Not only by asking what is needed to organize such an event, but also the question of the future of the city after the end of the games - what is needed for Novi Sad and its residents.

Keywords: Novi Sad, Olympic games, strategy

1. УВОД

Олимпијске игре су најпознатији и највећи међународни спортски догађај. Обухватају спортска такмичења у различитим спортовима и дисциплинама у мушкој и женској конкуренцији. Одржавају се сваке четврте године а подељене су на летње и зимске Олимпијске игре. До 1992. године летње и зимске игре одржавале су се исте године када је одржавање зимских игара померено за две године и од тада се одржавају наизменично - на сваке две године. Временски период између игара који траје четири године назива се Олимпијада. Олимпијада почиње по завршетку једних игара и траје до почетка наредних.

НАПОМЕНА:

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је била проф. др Милица Коштреш.

2. ИСТОРИЈА ОЛИМПИЈСКИХ ИГАРА

У старој Грчкој, физичкој култури се поклањала посебна пажња. Стари Грци су спортска надметања свога доба организовали из више разлога и то: у част неке победе, нечијег повратка, у част религијских свечаности, неког новог савезника итд. Оваква такмичења у античкој Грчкој називала су се Игре и могле су имати територијални, религијски или свегрчки карактер. Постојало је више игара и то: Истмијске, Питијске, Немејске итд., али су једне Игре засениле све остале. То су Олимпијске игре.

2.1. Античке Олимпијске игре

Античке Олимпијске игре су се одржавале на западној обали Пелопонеза, у државици Елиди. Иако постоје подаци да су многобројне игре одржаване на тлу античке Грчке много година пре тога, за званичан почетак одржавања Олимпијских игара узима се 776. година пре н.е., на основу уклесаних натписа пронађених у Олимпији у којима су забележена имена свих победника од 776. године пре н.е. па надаље. Игре су се одржавале на сваке четири године а период између одржавања игара назван је Олимпијада и у старој Грчкој коришћен је као мерна јединица времена. У почетку је постојала само једна дисциплина - трчање на један стадион (4420м) а током година се број спортова повећавао. Такмичили су се искључиво мушкарци који су рођени слободни. Победити на играма била је ствар престижа, а о победницима, који су крунисани маслиновом гранчицом, певане су песме и у њихову част прављене су скулптуре. Године 393. римски цар Теодосије укинуо Олимпијске игре, прекинувши тако готово 12-вековну историју овог спортског догађаја [1,2].

2.2. Модерне Олимпијске игре

Занимање за обнову Олимпијских игара расло је како су ископавањима немачких археолога средином 19. века ископани остаци древне Олимпије. Олимпијске игре обновљене су коначно крајем 19. века захваљујући француском барону Пјеру де Кубертену. Подстакнут ископавањима у древној Олимпији, као и обновом спортских покрета у многим земљама на седници Уније француских спортских друштава за атлетику 1892. године први пут се zaloжио за обнављање Олимпијских игара као периодичних спортских такмичења омладине целог света. Прве модерне Олимпијске игре или игре прве олимпијаде модерног доба одржане су у периоду од 6. до 15. априла 1896. године на стадиону Панатинаико у Атини. Игре су биле велики успех, највеће спортско такмичење икад одржано. Последње Олимпијске игре

одржане су у Рио де Жанеиру 2016 године. Њихов званичан назив гласи „Игре XXXI Олимпијаде” [3].

3. ОЛИМПИЈСКИ СПОРТОВИ

Олимпијским спортовима се називају сви спортови који су на програму летњих или зимских олимпијских игара. На првим Играма 1896. године је било укупно девет спортова, и од тада је број спортова на програму летњих Игара достигао 28, након укључивања голфа и рагбија у редовни програм на последњим играма одржаним у Рију 2016. године. На следећим Олимпијским играма које ће се одржати 2020. у Токију спортисти ће се надметати у 33 спорта. На програму зимских игара је укупно 7 спортова. Међународни олимпијски комитет (МОК) је успоставио хијерархију по којој постоје групе спортова (Olympic sports) које чини више спортова (Disciplines) и дисциплина (Events). Званични спортови на летњим олимпијским играма су подељени на четири групе и то: индивидуални, екипни, борилачки и спортови на води [4].

4. ПРОЦЕС ОРГАНИЗОВАЊА ОЛИМПИЈСКИХ ИГАРА

Од 1986. године када су одржане прве модерне Олимпијске игре до данас одржано је 28 Олимпијских игара у 23 различита града у 20 држава. Неки градови су били домаћни више пута а у неким земљама су се игре одржавале у различитим градовима. Лондон је највише пута био домаћин, чак три, док су Париз, Лос Анђелес и Атина били по два пута домаћини игара. Овај процес обухвата следеће фазе [5]:

1. Позивање градова
2. Процес подношења кандидатуре
3. Фаза 1: Визија, концепт игара и стратегије
4. Фаза 2: Управљање, места одржавања и финансије
5. Фаза 3: Реализовање игара, искуства и одрживост

5. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА - ОРГАНИЗОВАЊЕ ОЛИМПИЈСКИХ ИГАРА У НОВОМ САДУ

Посматрајући и анализирајући примере организације претходних Олимпијских игара, закључак је да изградња великих спортских и резиденцијалних комплекса по ободу града не доноси добре резултате, тачније они служе сврси само током трајања Игара, међутим по њиховом завршетку већина ових објеката губи своју функцију и не постоји никаква оправданост њиховог постојања. Поставља се питање шта градови домаћини уопште добијају организацијом Олимпијских игара? Популарност коју град домаћин има непосредно пре и током трајања Игара, одмах по њиховом завршетку почиње да јењава. Осим неколико спортских објеката који настављају да се користе, сви остали доносе више штете него користи. Како би се избегли овакви проблеми потребно је, дакле, осмислити нову стратегију организације Игара која ће у обзир узимати и потребе Игара али подједнако и потребе града и регије у којој се одржавају. Ова стратегија покушаће да обједини и комбинује начине на који су организоване досадашње Олимпијске игре са стратегијама одрживог развоја који подразумева

коришћење постојећих капацитета и развијање неразвијених зона колико год је то могуће у граду као што је Нови Сад. На тај начин ће оживети цео град и његови становници ће имати велику корист након завршетка Олимпијских игара. Основни циљеви стратегије су:

1. Утврђивање броја спортова и потребних капацитета
2. Испитивање постојећих капацитета и могућности њиховог проширења
3. Утврђивање потребних нових капацитета
4. Организовање по зонама
5. Распоред спортских дешавања
6. Међусобно повезивање зона и повезивање самог града са осталим деловима државе и Европе
7. Интервенције унутар одабраних зона

5.1. Утврђивање броја спортова и потребних капацитета

Као референтни пример из кога ће се узимати потребни подаци користиће се Олимпијске игре у Рио де Жанеиру као последње које су до сада одржане. На основу истраживања утврђени су следећи нумерички показатељи:

- такмичило се укупно 11237 спортиста
- учествовало је 207 националних олимпијских комитета
- спортисти су се такмичили у 28 спортова и 308 дисциплина, већином у мушкој и женској конкуренцији
- такмичења су организована у 32 дворане
- игре су трајале 15 дана

5.2. Испитивање постојећих капацитета и могућности њиховог проширења

Следећи корак у изради стратегије јесте испитивање постојећих спортских капацитета који постоје у граду а који би уз одређене интервенције могли да задовоље потребне захтеве. На основу истраживања, утврђено је да су објекти које је могуће искористити за одржавање одређених такмичења Спортски и пословни центар Војводина (СПЕНС), стадион Карађорђе, спортски центар Слана бара и поједине хале Новосадског сајма. Осим наведених простора који се налазе у самом граду, могуће је искористити и одређене спортске објекте у другим градовима.

5.3. Утврђивање потребних нових капацитета

Након детаљне анализе потребних спортских и смештајних капацитета, као и анализе постојећих капацитета и могућности њиховог коришћења утврђено је да и даље постоји одређен број објеката који недостају и које је потребно изградити. Пре свега ту се мисли на изградњу олимпијског стадиона, затим комплекса тениских стадиона као и арена за одбојку, кошарку, рукомет и велодром као и олимпијског базена. Стога је најбитније ове објекте планирати тако да буду смештени на локацији која је тренутно запуштена или неискоришћена а има велики потенцијал и може бити доста атрактивна уколико се искористи на прави начин. Друга намена која је неопходна и доминантна у организацији Олимпијских

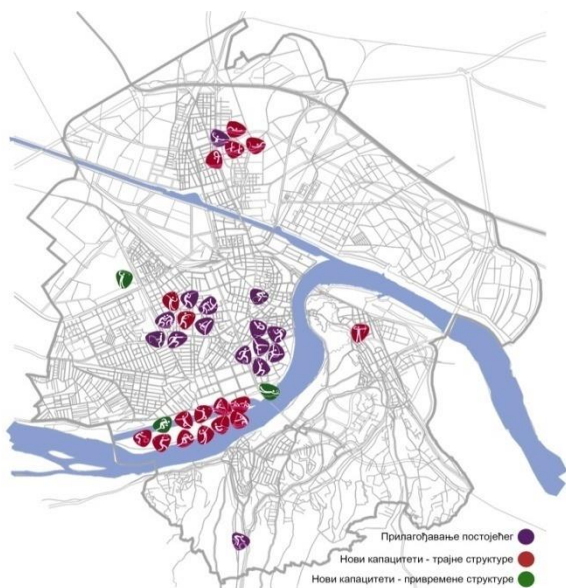
игара јесу смештајни капацитети. Према подацима из Рио де Жанеира потребно је обезбедити смештај за око 13000 спортиста и чланова њиховог тима. Као и у случају олимпијског парка, тако и при пројектовању олимпијског села треба водити рачуна о томе да буде другачије и иновативно, са добром локацијом, како би се спречило његово пропадање по завршетку игара, што је углавном до сада био случај са селима која су грађена у виду скоро идентичних вишеспратница на ободу града у којима нико није хтео да живи.

5.4. Организовање по зонама

Основни просторни концепт планирања Новог Сада као олимпијског града јесте подела по зонама. Овакв концепт омогућава да сви делови града буду подједнако укључени у организацију али и да се развијају и имају дугорочну корист. На овај начин неће доћи до преоптерећења појединих делова града због превелике концентрације људи, већ ће се посетиоци поделити по одговарајућим зонама у зависности од њиховог занимања.

5.5. Просторни распоред спортских дешавања

На основу анализе постојећих и капацитета које треба додатно обезбедити, усвојен је распоред свих спортских дешавања у граду по одабраним зонама. Њихов распоред приказан је на следећој мапи:

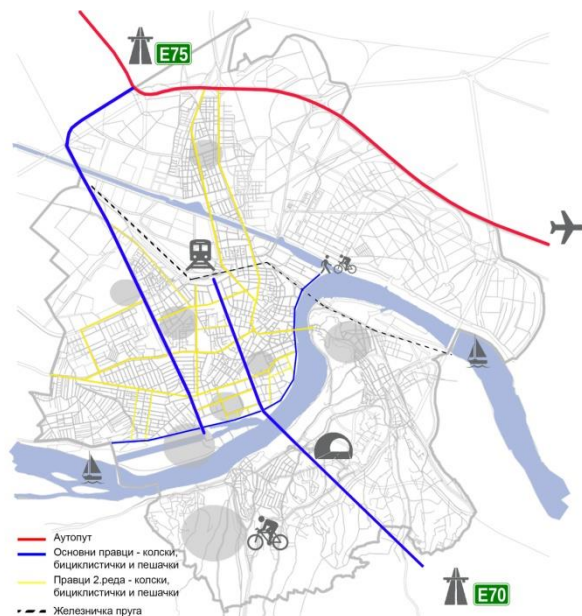

Слика 1. Мапа са распоредом спортских дешавања

5.6. Повезивање зона и повезивање самог града са осталим деловима државе и Европе

Поред спортске и стамбене инфраструктуре, планирање саобраћајне инфраструктуре је исто тако важан део оваквог пројекта а потреба за повезивањем представља заједнички интерес обе стране. Поред повезивања појединих зона унутар града који ће омогућити што једноставније функционисање саобраћаја током игара, потребно је испланирати и како повезати сам град са осталим градовима у Србији али и са другим европским државама. Саобраћајно решење карактерише постојање три главна правца - два колска и један пешачко-бициклически. Главни колски правци су Булевар

Европе и Булевар ослобођења. Преко Булеvara Европе граду је омогућен директан излаз на ауто-пут E75, док се планира његово проширење у правцу југа како би се повезао са олимпијским парком. Булевар ослобођења је од своје изградње најважнија саобраћајница у граду. Протеже се од железничке станице на северу до Моста слободе на југу. Продужетком овог правца даље ка југу и изградњом тунела кроз Фрушку Гору остварила би се директна повезаност града са аутопутем E70 који води даље ка западној Европи. Главна оса предвиђена за одвијање пешачког и бициклическог саобраћаја је Дунавски кеј. Обзиром да је већи део леве обале Дунава уређен и прилагођен за пешаке и бициклисте, пројекат обухвата само продужење кеја ка западу до олимпијског села. Поред кеја као главног правца, предвиђа се и изградња нових и реконструкција старих тротоара и бициклических стаза дуж свих већих улица у граду и претварање појединих колских улица у пешачке и бициклическе.

Слика 2. Графички приказ саобраћајног решења

5.7. Приказ конкретних интервенција

Иако стратегија предвиђа интервенције у оквиру већег броја зона, због обима пројекта није се могуће бавити детаљном разрадом свих њих. Стога ће у наставку бити приказане интервенције у оквиру две зоне а то су Каменичка ада и Новосадски сајам.

Каменичка ада

Као јединствена локација у граду и простор са великим потенцијалима, Каменичка ада је одабрана да буде центар дешавања - на њој је предвиђена изградња олимпијског парка. Цела површина аде тренутно је покривена шумом што је једна од позитивних карактеристика, међутим тај простор је потпуно запуштен. Такође, сам рукавац Дунава као и обала су веома неуређени што овај простор чини непривлачним за посетиоце. Изградња олимпијског парка омогућила би да овај простор у оживи, а након завршетка Олимпијских игара постао би главни спортски центар у граду и регији од кога би становници имали свакодневну корист. Најзначајнији

објекат чија је изградња предвиђена у оквиру олимпијског парка свакако је олимпијски стадион. Планирано је да стадион има капацитет од 60000 места за седење, док би се по завршетку игара капацитет смањило на 30000 места. Након завршетка игара, стадион би био додељен атлетском клубу Војводина а служио би и као национални атлетски стадион. Поред стадиона, олимпијски парк обухвата и арене за одбојку, кошарку и рукомет, комплекс тениских дворана, велодром и привремени стадион за рагби и хокеј на трави.

Слика 3. Олимпијски парк

Новосадски сајам

Пројекат реконструкције простора Новосадског сајма обухвата неколико фаза:

1. задржавање и тренутну пренамену објеката
2. реконструкцију и доградњу објеката
3. уклањање старих и изградњу нових објеката
4. уређење простора између објеката

Мастер центар и Хала 1, као као објекти веома доброг бонитета, током Олимпијских игара користиће се као главни медијски центар и центар за међународно емитовање. Ови објекти не захтевају велике интервенције, већ само прилагођавање простора новој привременој намени. Након завршетка Игара, објектима ће бити враћена првобитна намена. Планирано је да постојећа атлетска хала доживи пренамену, тачније буде претворена у стрељану. Хале број 2 и 3 се такође задржавају. Уз одређена проширења и доградњу добиће се простори за рвање, теквондо и џудо. Већина осталих хала мањих димензија биће уклоњено и уместо њих биће изграђене две нове хале, које ће током Игара служити као борилишта за бадминтон, бокс и мачевање, а по завршетку игара заједно са халама 1, 2 и 3 служиће за изложбе на међународним и домаћим сајмовима. У оквиру коњичког клуба биће изграђен нови терен са трибинама на ком ће се одвијати сама такмичења док ће постојећи терен служити као простор за тренинг. Након завршетка игара овај простор биће дат на коришћење коњичком клубу. У оквиру простора Новосадског сајма тренутно се врши изградња неколико вишеспратних зграда па се пројектом предвиђа изградња још неколико њих које ће, заједно са постојећим, током игара служити за смештај

новинара. Након игара село за новинаре биће претворено у стамбено - пословни комплекс.

Слика 4. План уређења Новосадског сајма

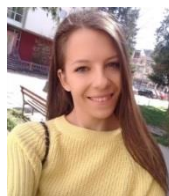
6. ЗАКЉУЧАК

На примеру организовања Олимпијских игара у Новом Саду примењена је стратегија која се подједнако бави интересима игара и интересима града. Поред изградње нове инфраструктуре, искоришћен је и велики број постојећих капацитета. Спроведене су интервенције на постојећим објектима и просторима како би се прилагодили захтевима Олимпијских игара а све то водећи се идејом да и у будућности ови простори имају значај за град и његове становнике. До сада су организацију Олимпијских игара добијали само вишемилионски градови а на овај начин је доказано да и градови попут Новог Сада могу бити организатори овако великих манифестација.

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1] Др Илић, С. (2006), Историја физичке културе, Београд, Д.Т.А. ТРАДЕ
- [2] <http://olimpijske-igre.weebly.com/anti269ke-olimpijske-igre.html>
- [3] <http://olimpijske-igre.weebly.com/moderne-olimpijske-igre.html>
- [4] <http://www.oks.org.rs/sportovi/>
- [5] <https://www.olympic.org/all-about-the-candidature-process>

Кратка биографија:

Милица Гордић рођена је у Прибоју 1994. год. Основне академске студије завршила је 2017. године на Факултету техничких наука у Новом Саду. Мастер рад на мастер студијама усмерења Архитектонско и урбанистичко пројектовање на Факултету техничких наука одбранила је 2018.год.

контакт: milicapb.gordic@gmail.com